

**การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Development of Teacher Potential in Instructional Management
Through Active Learning with the Integrated Supervision Process
in Basic Education**

ยุคลธร สังข์สอน^{1*}

Yukoltorn Sangson^{1*}

¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จังหวัดพิจิตร 66110

¹ Phichit Primary Educational Service Area Office 2, Phichit 66110

* Corresponding author: yukoltorn17@gmail.com

Received: October 5, 2021; **Revised:** February 15, 2022; **Accepted:** February 24, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) พัฒนาระบบการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ศึกษาผลจากการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 18 คน วิธิดำเนินการวิจัยใช้หลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสังเกตการณ์ และขั้นการสะท้อนการปฏิบัติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับน้อย ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับมาก และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับมาก 2) กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ และขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลังการอบรม สูงกว่า ก่อนการอบรม โดยมีค่าร้อยละเฉลี่ยความก้าวหน้าสูงขึ้น 50.59 ครูมีความพึงพอใจต่อการอบรม อยู่ในระดับมาก ครูปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลังการนิเทศ สูงกว่า ก่อนการนิเทศ ผลจากการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครู พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2563 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.65 และ 4) ผลศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพครู การจัดการเรียนรู้ Active learning กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน

Abstract

The purposes of this research were : 1) To study the conditions, problems and needs of active learning management. 2) To develop integrated supervision processes for use in developing teachers' potential in organizing active learning. 3) To study the results of teacher potential development in active learning management with a blended supervision process. and 4) To study the satisfaction of teachers' potential development in active learning management through a blended supervision process. The target groups of this research were school 18 people; director and teachers' Chumchon Wat Phothong "Pakasitwittaya" School. The research method was the principles of action research in 4 steps: Planning Action Observation and Reflection. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that 1) The condition of learning management of active learning level was found to be at a low level. Problems in learning management of active learning were found to be at a high level. And the need to develop learning management active learning was found to be at a high level. There are four steps in the supervision process: Step 1) planning supervision, 2) knowledge before supervision, 3) supervision operations, and 4) evaluation of supervision. The quality was at the highest level. 3) Results of teacher potential development in active learning management with a blended supervision process, The teachers' knowledge and understanding in active learning management after the workshop was higher than before 50.59 higher average percentage. The teachers' satisfaction with the workshop was high level. Teachers practiced Active Learning management after supervision higher than before supervision. The results of the teacher's active learning management, found that the students' learning achievement in the academic year 2020 increased from the academic year 2019 with an average of 8.65%. and 4) The school director and teachers' satisfaction after use the integrated supervision process mixed at the highest level.

Keywords: Development Teacher Potential, Active Learning, Supervision Process Mixed

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขัน และยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทให้การพัฒนาการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตน การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกระบวนการของการแสวงหาความรู้หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่นักเรียนอยากรู้หรือสงสัย ด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนได้เลือกศึกษาค้นคว้าตามความสนใจของผู้เรียนหรือเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งเป็นการตัดสินใจร่วมกันจนได้ชิ้นงานที่สามารถ นำผลการศึกษาไปใช้ได้ในชีวิตจริง โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษา

อย่างใกล้ชิด ในการจัดการเรียนรู้ ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ นักเรียนได้เลือกสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติตามสภาพที่แท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1-2)

การพัฒนาศักยภาพครู ในการจัดการเรียนรู้ Active learning เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถส่งผลต่อกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี และยังเป็นกิจกรรมที่ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกสาระการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาครูในด้านการเรียนการสอน Active learning ตลอดจนเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สมศักดิ์ สิงห์ยะบุศย์, 2550 : 2-3)

โรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลเนินมะกอก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2562 มีผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน นักเรียน จำนวน 171 คน จากการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2562 : 8-9) พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ สามารถประเมินผลการเรียนและนำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ จุดที่ควรพัฒนา คือ การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ Active learning ได้แก่ การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบผังมโนทัศน์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ ควรมีแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายจากสภาพปัญหาดังกล่าว ควรพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ Active learning เพื่อให้เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บรรลุผลในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตามโรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” อีกทั้งผู้วิจัยได้ระดมความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพครู ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จากการระดมความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูโรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2562 : 10) สรุปได้ว่า

ครูควรพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้แก่ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้แบบ Active Learning การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรม การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหลากหลายรูปแบบ โดยเลือกนวัตกรรมในการพัฒนาครั้งนี้ คือ การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาศัยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาผลจากการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยนำหลักการ และขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taaggart (1988: 10) มาเป็นกระบวนการในการวิจัย ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นการวางแผน โดยการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การประชุมกับผู้ร่วมวิจัย ร่วมกัน

กำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา และจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน และสร้างกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการศึกษาความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ต่าง ๆ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบสอนแนะ การนิเทศภายในโรงเรียน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และออกแบบกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน โดยอาศัยหลักการ แนวคิดของการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบสอนแนะ การนิเทศภายในโรงเรียน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาผสมผสานเข้าด้วยกัน จากนั้นกำหนดองค์ประกอบของการนิเทศแบบผสมผสาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศแบบผสมผสาน และการประเมินผลการนิเทศ และจัดทำเอกสารประกอบการนิเทศแบบผสมผสาน นำกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลโดยการเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และปรับปรุงกระบวนการนิเทศแบบผสมผสานจากข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน และเอกสารประกอบการนิเทศแบบผสมผสานฉบับสมบูรณ์

ขั้นการปฏิบัติการ โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ: การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 18 คน และปฏิบัติการนิเทศแบบผสมผสาน ใช้การนิเทศแบบสอนแนะ การนิเทศภายใน และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) โดยดำเนินการสร้างทีมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กำหนดประเด็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หรือ สะท้อนคิด ร่วมกับทีมดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ และการนิเทศภายในโรงเรียน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และเตรียมการสอน ดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ และการนิเทศภายในโรงเรียน การดำเนินการปฏิบัติการสอน สังเกตชั้นเรียน/บันทึกพฤติกรรมการสอน ดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ และการนิเทศภายในโรงเรียนการสังเกตการจัดการเรียนรู้มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการสังเกต (Pre-Observation) ขั้นสังเกต (Observation) และขั้นหลังการสังเกต (Post-Observation) การประชุมสะท้อนผลการสังเกตชั้นเรียนนิเทศแบบสอนแนะ และการนิเทศ

ภายในโรงเรียน และการสังเคราะห์ประเด็นเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนรอบต่อไป โดยดำเนินการ 2 วงจร

ขั้นการสังเกตการณ์ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับกิจกรรมในแนวทางการพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลการอบรมเชิงปฏิบัติการ: การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จากการทดสอบก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จากแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และโดยการสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน จากแบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยผู้วิจัยและผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลโดยการเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นการสะท้อนกลับ กลุ่มผู้วิจัยและผู้นิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลอภิปรายและลงข้อสรุป สะท้อนผลตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

ผลการศึกษา

จากการดำเนินงานวิจัยผลการศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

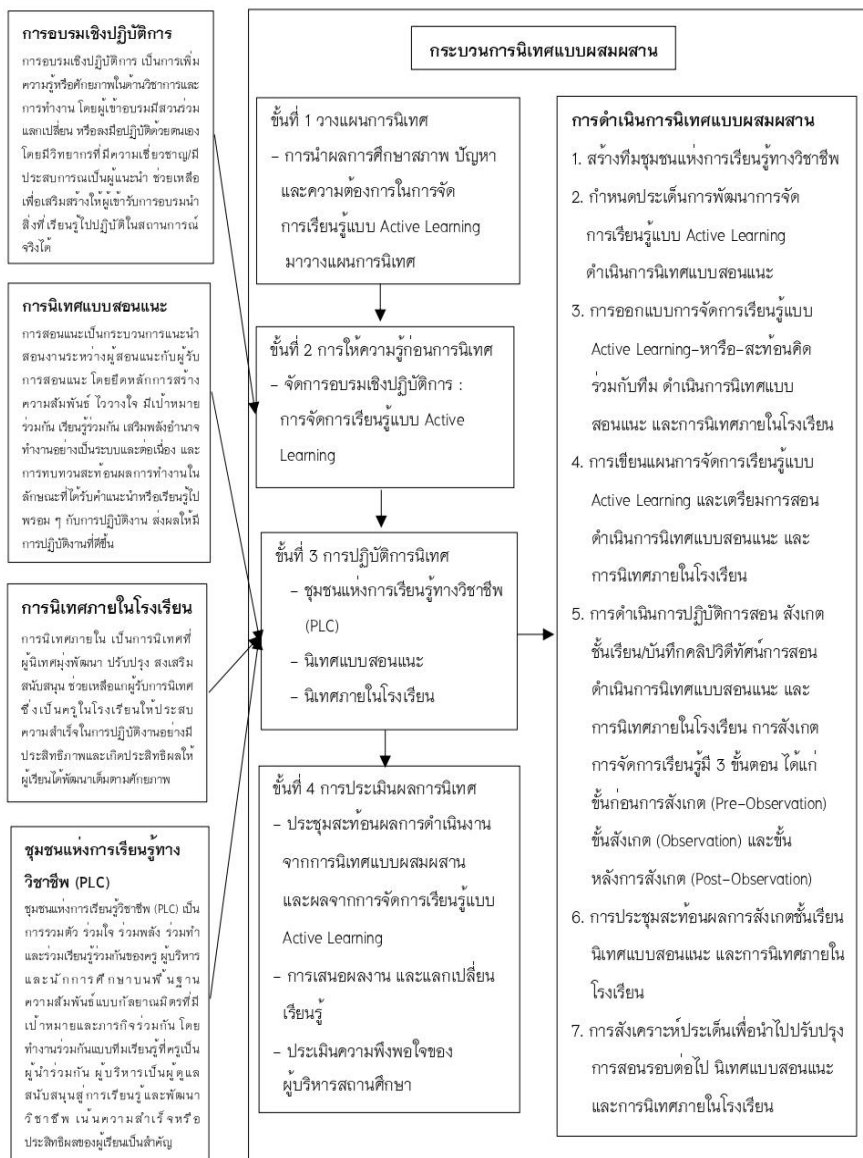
1. สภาพการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับน้อย ปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	μ	σ	ระดับ
สภาพการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	2.80	0.65	น้อย
ปัญหาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	4.48	0.50	มาก
ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	4.35	0.48	มาก

2. กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ และขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
ดังแผนภาพที่ 1 และตารางที่ 2

2.1 กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครูผู้สอนได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ที่สร้างขึ้นจากหลักการ แนวคิดของการอบรมเชิงปฏิบัติการการนิเทศแบบสอนแนะ การนิเทศภายในโรงเรียน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาผสมผสานเข้าด้วยกัน

แผนภาพ 1 กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในพัฒนาศักยภาพครู

ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ผลการประเมินคุณภาพของกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ภาพรวมคุณภาพของกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพของกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

รายการ	μ	σ	ระดับ
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.69	0.47	มากที่สุด

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ สูงกว่า ก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีค่าร้อยละเฉลี่ยความก้าวหน้าสูงขึ้น 50.59 ครูมีความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ : การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$) ครูปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลังการนิเทศ สูงกว่า ก่อนการนิเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มขึ้น 1.61 ผลจากการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูพบว่า นักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน ปีการศึกษา 2563 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2562 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.65 ดังตารางที่ 3-6

ตารางที่ 3 แสดงผลความรู้ความเข้าใจของครูจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ: การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

รายการ	ก่อน	หลัง	ความก้าวหน้า
	การอบรม	การอบรม	
ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	33.24	83.82	50.59

ตารางที่ 4 แสดงผลความพึงพอใจของครูที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ: การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

รายการ	μ	σ	ระดับ
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.40	0.57	มาก

ตารางที่ 5 แสดงผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครู

รายการ	ระดับการปฏิบัติ		ผลการเปรียบเทียบ
	ค่าเฉลี่ย (μ)		
	ก่อน	หลัง	
1. ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	2.19	4.15	+ 1.96
2. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning	2.43	3.99	+ 1.56
3. ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	2.54	4.02	+ 1.48
4. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้แบบ Active Learning	2.46	3.91	+ 1.45
รวมเฉลี่ย	2.48	4.09	+ 1.61

ตารางที่ 6 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 2 จากการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครู ระหว่างปีการศึกษา 2562–2563

ผลสัมฤทธิ์	ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ		ผลการเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6	72.54	77.58	+ 5.04
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–3	73.54	76.32	+ 2.78

ผลสัมฤทธิ์	ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ		ผลการเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา	ปีการศึกษา	
	2562	2563	
ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	28.41	38.00	+ 9.59
ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	31.78	54.89	+ 23.11
ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	33.30	36.03	+ 2.73
รวมเฉลี่ย	47.91	56.56	+ 8.65

4. ผลศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.67) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงความพึงพอใจผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” ที่มีต่อกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

รายการ	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.76	0.43	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ (Process)	4.73	0.45	มากที่สุด
ด้านผลลัพธ์ (Output)	4.51	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.67	0.47	มากที่สุด

อภิปรายและสรุปผล

จากการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล 4 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.80$) สำหรับปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$) ส่วนความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) ซึ่งจากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูที่อยู่ในระดับมาก และส่งผลให้ครูมีความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อยู่ในระดับมากตามไปด้วย ผลการวิจัยดังกล่าว ถือว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการกำหนดประเด็นในการพัฒนาศักยภาพครูที่สอดคล้องและตรงประเด็นกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูอย่างแท้จริงทั้งในการวิจัยครั้งนี้ เลือกใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยเลือกศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ในชั้นการวางแผน จึงทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการกำหนดประเด็นสำหรับการศึกษาวิจัย สอดคล้องกับที่เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562: 176–177) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกษัทร์ สงวนเครือ (2562 : 286–294) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2. กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ Active learning ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ และขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ และได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$) อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการนิเทศแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเลือกเทคนิค วิธีการสำหรับใช้ในการพัฒนาครู มีความเหมาะสม สอดคล้องกันทั้งการอบรม เชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบสอนแนะ การนิเทศภายในโรงเรียน และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่มีการผสมผสาน

อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ Active learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ จำเนียร จวงตระกูล (2550: 4) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพครู เป็นการดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูในทางที่พัฒนาขึ้น อันส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพ จึงเป็นงานที่จะต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด นอกจากนี้ผลการวิจัยที่เกิดจากการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน และการพัฒนากระบวนการโดยการผสมผสานหลักการ แนวคิดในการพัฒนาครูที่มีขั้นตอนชัดเจน และได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่น่าเชื่อถือ จึงทำให้กระบวนการกระบวนการนิเทศแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพที่น่าเชื่อถือไปด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ วงศ์ก้อม (2552: 232) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนดำเนินการนิเทศ สื่อและเทคโนโลยี ประเมินผลการมีส่วนร่วม และปรับปรุงและพัฒนาองค์ประกอบรูปแบบการนิเทศการศึกษา องค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบมีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกษัตรี สงวนเครือ (2562 : 286–294) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 10 ตัวบ่งชี้ ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ Active learning ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ Active learning หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ สูงกว่า ก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีค่าร้อยละเฉลี่ยความก้าวหน้าสูงขึ้น 50.59 และครูมีความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$) นั่นอาจเป็นเพราะว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการอบรมที่เกิดจากความต้องการ ความสนใจ หรือปัญหาในการพัฒนาการจัด การเรียนรู้ Active Learning ของ

ครู เป็นการอบรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีวิทยากรที่มีประสบการณ์เป็นผู้แนะนำ ช่วยเหลือให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ และศักยภาพ ในด้านการจัดการเรียนรู้ Active Learning อย่างแท้จริง และทำให้มีความพึงพอใจในการอบรม เพราะประเด็นในการอบรมอยู่ในความสนใจ ตรงกับความต้องการ และความรู้ที่ได้รับจะช่วย แก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ Active Learning อีกด้วย ผลการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการพัฒนาศักยภาพครู ดังที่ สมคิด บางโม (2551: 18) สรุปไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ ช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี แนวคิดในเรื่องที่อบรม เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน เพิ่มพูนความเข้าใจ สามารถตีความ แปลความ ขยายความและอธิบายให้คนอื่นเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เพิ่มพูนศักยภาพ ความชำนาญหรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ และเปลี่ยนแปลงเจตคติ เป็นความรูสึกที่ดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว มิตรวิจารณ์ (2551: 90-91) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากร โครงการโรงเรียนสองภาษาด้านการ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนา กล่าวคือ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้ และการจัดการเรียนเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างถูกต้องและเพิ่มมากขึ้น

สำหรับผลจากพัฒนาศักยภาพครู ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น พบว่า ครูมีระดับปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ Active Learning หลังการนิเทศ สูงกว่า ก่อนการนิเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 1.61 และจากการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละโดยรวม เพิ่มขึ้นจากการ ศึกษา 2562 เท่ากับ 8.65 นั่นอาจเป็นเพราะว่า กระบวนการนิเทศแบบผสมผสานที่นำมาใช้ ในการนิเทศ ติดตาม มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน และการดำเนินการนิเทศ ใช้เทคนิควิธีการหลากหลาย ทั้งการนิเทศแบบสอนแนะ การนิเทศภายในโรงเรียน และ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง กระบวนการนิเทศแบบ ผสมผสานที่นำมาใช้เป็นกระบวนการที่ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผ่านการตรวจสอบ คุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จึงนำมาใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดี มีการดำเนินงานตามปฏิทินการนิเทศ

ที่ชัดเจน ต่อเนื่อง จึงทำให้การจัดการเรียนรู้ Active learning ของครูเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ครูได้รับการพัฒนา ช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริมอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ครูที่ได้รับการนิเทศ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและมีการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ Active learning หลังการนิเทศสูงขึ้น และส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนสูงขึ้นตามไปด้วย ดังที่ สงัด อุทรานันท์ (2530: 8) ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน ช่วยพัฒนาให้ครูได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น สร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู และดังที่ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2553: 3-11) สรุปไว้ว่า การนิเทศแบบสอนแนะ ช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ศึกษานิเทศก์ รวมทั้งเครือข่ายการนิเทศมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ช่วยเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน อีกทั้งสอดคล้องกับที่ วิจารณ์ พานิช (2555: 135-136) ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เป็นการรวมผู้ที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน และการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกใน PLC เพื่อการเรียนรู้สู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552: 394-369) ที่ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการสอน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพ ครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำห่านิเทศ มีสมรรถภาพในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ หลักการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน และนักเรียนที่มีแวວความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์มีความรู้ และทักษะทางสังคมหลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน สำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ Active learning พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) นั่นอาจเป็นเพราะว่า การนิเทศด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ซึ่งมีทั้งการนิเทศแบบสอนแนะ การนิเทศภายในโรงเรียน และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนมาจากความต้องการ ความสนใจของตัวเอง ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง กระบวนการนิเทศแบบผสมผสานช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ Active Learning ของครูได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนา ด้วยกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ที่เริ่มต้นตั้งแต่การสร้างความรู้ความเข้าใจการนำความรู้สู่การปฏิบัติ มีการนิเทศ ติดตามอย่างมีขั้นตอน ชัดเจน และ

ต่อเนื่อง อีกทั้งการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ของครูยังช่วยแก้ปัญหา และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ของครู ให้ดีขึ้น ดังนั้นครูจึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ดังที่รณนันท ณะธรรม (2555: 19) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศมุ่งที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจใน การแนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุง ส่งเสริม เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนการสอนและ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจใน การปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเป็นผลให้นักเรียนมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552: 394-369) ที่ได้ศึกษารู ปแบบการนิเทศการสอน ผลการวิจัย พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่นิเทศและครู วิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอน อยู่ในระดับ มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษัณฑ์ สงวนเครือ (2562: 286-294) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมิน ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก ว่าที่ร้อย เอกสาโรช ยกให้ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 2 นายบานเย็น มูลเที่ยง และดร.ปณดา โกชนาสาลี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 2 ตลอดจนนายสกุล หุ่นวัน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา ส่งเสริม สนับสนุนในการทำวิจัย ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบคุณภาพของ กระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน และเอกสารประกอบกระบวนการนิเทศแบบผสมผสาน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ และมีคุณค่าทางวิชาการมากขึ้น และขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และ คณะครู โรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการวิจัยทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูล ให้ความร่วมมือดำเนินการวิจัย และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตเวทิตาแต่คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ ผู้สั่งสอน และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

กษัณฑ์ สวงนเครือ. (2562). **โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** (วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กิ่งแก้ว มิตรวิจารณ์. (2551). **การพัฒนาบุคลากรโครงการโรงเรียนสองภาษา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร.** (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2552). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์.** (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จำเนียร จวงตระกูล. (2550). **การวิจัยเชิงคุณภาพ : เขียนข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกอย่างไรให้สอบผ่าน.** กรุงเทพฯ: บริษัทศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด.

เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24.** (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชนันท์ ดนระมย์. (2555). **ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศภายในกับความต้องการการนิเทศภายในของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

สงัด อุทรานันท์. (2530). **การนิเทศการศึกษา:หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตสยาม.

สมคิด บางโม. (2551). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (2562). **รายงานการนิเทศ ครั้งที่ 3 ปีการศึกษา 2562**. พิจิตร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ**. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). **การเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เล่ม 4 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ**. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.

อดุลย์ วงศ์ก่อม. (2552). **รูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Kemmis, S & McTaggart, R. (1988). **The Action Research Planer** (3rd ed.). Victoria: Deakin University.